

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR DEN SVENSKA
KVINNORÖRELSEN
UTGIVEN AV FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET
❖ REDAKTÖR: ELLEN KLEMAN ❖

ÅRGÅNG 9
DECEMBER
1922

ALLA DAMER BÖRA BEAKTA

vårt utomordentligt rikhaltiga urval av
eleganta och välgjorda

KAPPOR, DRÄKTER OCH ULSTRAR

FÖR PROMENAD OCH SPORT

KLÄNNINGAR i säsongens mest stilfulla modeller.
Dam-Linnevaror i finaste kvaliteter och mönster.

PAUL U. BERGSTROMS A.-B.
74 DROTNINGGATAN 74 :: DAMKONFEKTIONEN 1 tr.

A. OLSSON BLOMSTERHANDEL KLARABERGSGATAN 23

Allm. Tel. Norr 564 Riks Tel. 8987

*FÖRSTKLASSIGA VAROR!
SMAKFULLT ARBETE!
BILLIGA PRISER!*

REKOMMENDERS

Collan-Oljan

Världens förnämsta läder-
preservativ, gör skodonen
absolut vattentäta och minst
dubbelt varaktiga.

A.-B. Collan-Olje-Fabriken
T. OLSEN - STOCKHOLM

ADVOKATFIRMAN

ANDÉN & STAËL VON HOLSTEIN

Innehavare: Jur. Kand. EVA ANDÉN
Ledamot av Sv. Adv. Samf.

Rikstel.
75 76

Jur. Kand. MATHILDA STAËL von HOLSTEIN
LILLA VATTUGATAN 14, 1 tr., vid Brunkebergstorg

Allm. Tel.
Norr 18336

*Testamenten, boutredningar, äktenskapsförord, familjerättssaker, hyres-
ärenden, fastighetsförvaltning, juridiska uppdrag av alla slag.
Även skriftliga förfrågningar besvaras.*

Äkta Spets- & Sidendepôt

— 38 LINNÉGATAN 38 —
har inflyttat i ny lokal

STUREGATAN 6" (HISS)

Riks 774 96

Riks 774 96

NYHETER I

Spetsar - Smycken

Skärp m. m.

Telefon
539
Malmö

Perslow's

**Siden & Manu-
fakturaaffär**

Alltid nyheter i största urval

HERTHA

ÅRGÅNG IX

DECEMBER 1922

HÄFTE 10

Hertha 1923

Mycket har fallit de svenska kvinnorna till under de senare åren, den politiska medborgarrätten, juridisk och ekonomisk självständig ställning i äktenskapet, på allt flera områden principiellt erkänd jämbördighet med mannen

Detta till trots är det alltjämt förunderligt svårt att få igenom reformer som på direkta punkter fastslå kvinnornas likställdhet med männen där denna princip av ålder ej tillämpats. För varje gång detta steg skall tagas fullt ut, finnas de gamla, gamla argumenten till hands: kvinnorna lämpa sig inte här, de måste fortfarande genom lagen utestängas. Vi ha ett så färskt fall som utgången av frågan om kvinnors behörighet till statstjänster vid sistlidne riksdag.

Ännu inte har den enkla, kvinnorna själva förtrogna uppfattningen slagit igenom att kompetens och skicklighet, utan förhandsbestämmelser i lagen, skola vara avgörande vid varje anställnings besättande, vid varje persons användning för varje arbete eller varje ställning det vara må. Kvinnologiken har kommit till den slutsatsen, att själva denna princip utesluter kvinnorna, där de visa sig ej lämpliga eller kvalificerade — såväl som den gör det med de okvalificerade männen. Det borde vara lätt nog även för män att komma till detta tankeslut.

Men de äro där inte ännu, och därför är det nödvändigt för oss kvinnor att hålla tillsammans om vår uppfattning, föra fram den och propagera den. Och det gäller inte endast principens tillämpning i redan angivna praktiska mening, det gäller, ännu mera och direkt, att få igenom en allmän idéell fördomslöshet vid bedömandet av kvinnornas hela ställning i världen.

Till befordring av det målet behöva vi bl. a. vårt eget pressorgan.

När Hertha nu anmäler sin tionde årgång är det i medvetenhet av att den är nödvändig som arbetande med i den rörelse för fri utveckling, obeskjurna arbetsinsatser och intresseområden som kvinnorna alltjämt måste hålla uppe för att få igenom en allmänt fri syn på dessa förhållanden.

Som organ för den svenska kvinnorörelsen vänder sig Hertha med vädjan om anslutning till de många svenska kvinnorna. Inåt, till Fredrika-Bremer-Förbundets egna kretsar, vänder den sig med förtroendefull begäran att dessa inom sig måtte verka för en kraftig spridning av förbundets egen tidskrift.

* * *

Hertha utkommer oförändrat med tio häften om året, d. v. s. ett häfte i månaden med undantag av juli och augusti månader.

Förbundsmedlemmar erhålla tidskriften till ett pris av kr. 5:50, varvid prenumeration sker direkt genom Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, 48 Klarabergsgatan, Stockholm.

icke-förbundsmedlemmar prenumerera å närmaste postanstalt eller i bokhandel. Pris för postupplagan är: $\frac{1}{1}$ år kr. 6:50. $\frac{1}{2}$ år kr. 3:50, $\frac{1}{4}$ år kr. 1:90. Lösnummer 65 öre.

Redaktion och expedition: 48 Klarabergsgatan II, Stockholm.

Redaktionstid: tisdagar och fredagar kl. 1—3. Allm. Tel. Norr 4850; Riks 2762.

Expedition: Varje söckendag kl. 11—4. Allm. Tel. Norr 4850; Riks 2762.

REDAKTIONEN.

Orientering i giftermålsbalken.

II.

Avtal mellan makar.

Enligt förut gällande rätt var varje avtal mellan makar utan rättslig betydelse med undantag för sådana avtal som träffats i anledning av förestående hemskillnad eller äktenskapsskillnad.

Den nya giftermålsbalken medger däremot makar rätt att inbördes träffa avtal angående ekonomiska och andra förhållanden — exempelvis köpe-, hyres- och arrendavtal — utfärda skuldförbindelser med mera.

Det finns heller icke något hinder för makarna att sluta arbetsavtal med varandra liksom med andra personer. Även om uttrycklig överenskommelse icke träffats därom, gäller det emellertid, att make, som biträder andra maken i hans förvärvsverksamhet,

äger åtnjuta skälig ersättning för sitt arbete, om detta med hänsyn till arbetets art och omständigheterna i övrigt må anses tillbörligt.

Lagen förutsätter också att makar kunna vilja träffa avtal om att den ene skall förvalta den andres egendom. Ett sådant uppdrag kan vara mer eller mindre omfattande, men det måste alltid väsentligt skilja sig från den förvaltningsrätt, som tillkom mannen enligt förut gällande lag och som oåterkalleligen lade all makt över egendomen i hans hand. Det förvaltningsuppdrag, som den nya lagen tillstädjer, har närmast karaktären av ett vanligt sysslomannauppdrag, ehuru det givetvis i viss mån får sin färg av det förtroendeförhållande, som råder mellan makarna;

det vore ju i regel orimligt att av en make utkräva en lika minutiös och verifierad redovisning som av en annan person.

Har ene maken givit andre maken fullmakt att utöva sådan förvaltningsrätt, kan fullmakten när som helst återtagas. En förbindelse att icke återtaga fullmakten är icke ens gällande.

Ett särskilt slag av avtal mellan makar eller blivande makar är *äktenskapsförord*. Enligt äldre rätt kunde sådant endast ingås före vigseln. Numera kan det upprättas såväl före äktenskapet som under dess bestånd. Det skall uppsättas i skriftlig form och undertecknas av de trolovade eller makarna och bestyrkas av vittnen. Det skall vidare ingivas till vederbörande underrätt för intagande i dess protokoll och i det för hela riket gällande äktenskapsregistret.

Trolovade eller makar kunna genom äktenskapsförord bestämma, att egendom, som tillhör eller tillfaller en av dem och som eljest skulle vara hans giftorättsgods, skall tillhöra honom enskilt, *samt att* egendom, som eljest skulle vara ene makens enskilda, skall vara hans giftorättsgods. (Sistnämnda avtal kan träffas endast så framt icke hinder för sådan bestämmelse möter i gåvobrev eller testamente, varigenom make erhållit denna enskilda egendom.)

Härutöver kunna trolovade eller makar icke genom avtal stadga avvikelser från vad i lagen är bestämt om makars egendom. Man kan alltså t. ex. icke avtala, att den ene maken

skall allenast ha en tredjedel i giftorättsgodset och den andre två tredjedelar; ej heller att make fritt skall få förfoga över sitt giftorättsgods oberoende av de härovan omförmälda inskränkningarna.

Intresset att genom äktenskapsförord göra egendom till enskild blir under den nya förmögenhetsförordningen mindre än förr, då denna redan i och för sig garanterar vad man förut vanligen åsyftat att vinna med förordet, nämligen fri dispositionsrätt för hustrun över den av henne införda egendomen. Men naturligtvis kan det emellanåt föreligga ett intresse att undantaga viss egendom från delning eller andra verkningar av giftorätten. De som önska leva under ett system av fullständig egendomsskillnad kunna också vinna detta genom att sluta förord om att all egendom skall vara enskild.

Särskilda stadganden ha i lagen givits för det fall att den ena maken vill skänka egendom åt den andra.

Gåvor mellan makar äro nämligen under den nya förmögenhetsordningen möjliga och tillåtna. En viktig förutsättning är dock att fordringsägares rätt icke får kränkas genom gåvan. Den frestelsen skulle annars ligga allt för nära till hands för en gäldbunden make att rädda tillgångar undan sina kreditorer genom att skänka dem till andra maken; uppoffringen för gäldenären vore ju i så fall ringa, emedan medlen även i den andra makens hand skulle finnas tillgängliga för hans och familjens underhåll. För att gåva mellan makar

skall bli giltig, fordras därför först och främst, att den skall ske i äktenskapsförords form, vilket medför krav på publicering; borgenärerna få alltså icke hållas i okunnighet om gåvan. Vidare kan gåvan återvinnas, d. v. s. återgå som en tillgång hos gäldenären, om denne inom ett år skulle råka i konkurs. Och slutligen kan den make, som mottagit gåvan, krävas för det belopp, som icke kan utfås hos givaren, om det gäller en skuld, som är äldre än gåvan, och om givaren icke behöll medel, som räckte att täcka hans dåvarande skulder.

Dessa stränga gåvoregler göra det föga inbjudande för makar att söka använda den medgivna rörelsefriheten till kreditorers förfång; däremot lägga de intet hinder i vägen för en legitim önskan hos en make, vars ekonomi tillåter det, att genom en gåva förbättra sin makes ställning.

Undantagna från de inskränkande gåvoreglerna äro dels "sedvanliga skänker, som ej stå i missförhållande till givarens villkor" — alltså julklappar, födelsedagspresenter, små gåvor i allmänhet — samt vidare högst hälften av *besparing* som uppstått å en makes inkomst under närmast föregående kalenderår. Genom att på detta sätt underlätta en delning mellan makarna av uppkomna besparingar har lagen givit sitt erkännande åt den uppfattningen, att besparingarna ofta härröra icke blott från mannens yttre förvärv utan även från hustruns verksamhet i hemmet och hennes förmåga av klok hushållning.

Vissa nya bestämmelsers tillämpning på äldre äktenskap.

Som ovan nämnts trädde den nya giftermålsbalken i kraft från och med den 1 januari 1921 och gäller beträffande alla äktenskap, som ingås där-efter. Beträffande äldre äktenskap gäller fortfarande flertalet av de gamla bestämmelserna. Den nya lagen skall dock i viss utsträckning även beträffande dem vinna tillämpning. Mannens målsmanskap upphör sålunda i fråga om makars rättsförhållanden i *personligt avseende* även för de äldre äktenskapen.

Makarna bli alltså likställda med hänsyn till bestämmanderätten i alla personliga angelägenheter samt över barnen. Och alla den nya lagens bestämmelser om underhållsplikten få tillämplighet, med den förändringen dock, att vad som däri säges om vardera makens *egendom*, kommer att i de gamla äktenskapen gälla om den *egendom*, som står under vardera makens förvaltning. Av underhållsreglernas tillämpning följer rätten att er-hålla medel till hushållsutgifter och utgifter för personliga behov samt möjligheten att få underhåll utdömt vid försummelse av underhållsplikten. Reglerna om medbestämmanderätt vid förfoganden över fastigheter och bohag bli även gällande för de äldre äktenskapen, där de äro så mycket mer naturliga, som den *egendom*, på vilken de bliva att tillämpa, tillhör makarna gemensamt.

Beträffande makarnas *egendomsförhållanden* och gäldsansvar måste

de gamla reglerna i det väsentliga bestå. Den modifikation inträder dock, att hustrun skall få själv förvalta den egendom, som efter lagens ikraftträdande tillfaller henne genom arv, gåva eller testamente, och det öppnas även möjlighet att genom förord göra sådan egendom till enskild och därigenom skydda den från ansvarighet för gäld, som mannen ådragit sig.

I sådana äldre äktenskap, där det icke finnes någon gemensam egendom, t. ex. efter boskillnad, kan den nya lagen i sin helhet omedelbart tillämpas. Äro makarna ense om att vilja övergå till det nya systemet, kan detta ske genom boskillnad, kombinerad med ett förord, vari bestämmelse träffas, huru egendomen skall uppdelas mellan makarna och i vad mån den skall få natur av enskild eller giftorättsgods.

Föräldrarnas förhållande till barnen.

Lagen om barn i äktenskap reglerar icke blott förhållandet mellan föräldrar och barn utan också föräldrarnas inbördes ställning i avseende på barnen.

Det lider väl knappast tvivel, att den lagliga avgöranderätt, som förut tillkommit familjefadern med hänsyn till barnen och deras angelägenheter, i många fall känts synnerligen hårt för modern. Om vilja stått emot vilja i konflikter rörande t. ex. barnets utbildning eller arbetsanställning, har lagen utan vidare givit fadern rätt att avgöra saken i enlighet med sin uppfattning. Denna faderns särskilda

rätt avskaffas nu genom den nya lagstiftningen.

Beträffande rättigheter och skyldigheter gentemot barnen äro nämligen föräldrarna enligt lagen om barn i äktenskap *jämställda*.

Ett par undantag från denna regel förekomma dock:

1) Barnet erhåller faderns släktnamn.

2) Fadern är barnets förmyndare.

Modern har icke gjorts till medförmyndare. Den befogenhet som tillkommer förmyndaren är emellertid inskränkt till förvaltningen av de medel, barnet möjligen kan äga, och ger honom icke något företräde i avseende på föräldrarätten. Dör fadern blir modern barnets förmyndare. Vid äktenskapets upplösning genom skillnad blir den make barnets förmyndare, som vid skillnaden erhåller vårdnaden om det. Blir i övrigt, enligt vad här nedan utvecklas, den ene av föräldrarna förordnad att ensam utöva vårdnaden om barnet, blir denne också barnets förmyndare.

Rätten att bestämma över barnets personliga angelägenheter tillkommer *bägge föräldrarna i förening*. Detta stadgande lägger givetvis icke hinder i vägen för att den ene eller andre av föräldrarna ensam träffar sådana små avgöranden, som förekomma under den dagliga vården av barnet. Men det utsäger att *båda* föräldrarna skola delta i beslut, som med skäl kunna betecknas såsom ett avgörande av någon barnets personliga angelägenhet. Naturligtvis kan det inträffa att ett sådant avgörande kan behöva träffas av

den ena maken, om den andre är genom sjukdom eller frånvaro hindrad taga del i beslutet, men lagen utsäger tydligt att detta icke får ske, när det gäller beslut av ingripande betydelse för barnets framtid, för så vitt icke barnets bästa uppenbarligen kräver det.

Båda föräldrarna hava *vårdsnaden* över barnet, intill dess detta fyller tjuuguett år eller dessförinnan ingår äktenskap. Med "vårdsnad" förstås rätten och plikten att ha omsorg om barnet.

I vårdnadsplikten ingår alltså:

1) Skyldighet att sörja för barnets person och att giva det sorgfälligt uppfostran samt skyldighet att skaffa barnet uppehälle och utbildning efter vad med hänsyn till föräldrarnas villkor och de tillgångar barnet kan äga även som barnets anlag må finnas tillbörligt.

2) Skyldighet att hava uppsikt över barnet. Därmed följer även att, om det för barnets uppfostran är nödigt, föräldrarna äga att tukta barnet på sätt med hänsyn till barnets ålder och övriga omständigheter må anses lämpligt.

Vissa av de rättigheter och skyldigheter vårdsnaden innebär kunna eller böra upphöra att gälla, innan vårdsnaden i sin helhet upphör, t. ex. rätten att äga barnet och — under vissa förhållanden — skyldigheten att sörja för ytterligare utbildning.

Rörande föräldrarnas inflytande på barnets anställningsförhållanden gälla särskilda, mera i detalj utformade bestämmelser, av vilka den viktigaste är

den att, när det gäller en *första* anställning, barnet först efter att ha fyllt aderton år äger att själv taga tjänst eller annat arbete. Har barnet redan tidigare varit ute i förvärvsarbete, kan det emellertid redan vid 16 år själv uppsäga arbetsavtal och träffa avtal om arbete *av liknande art*, föräldrarna dock obetaget att häva detta, om det "må anses erforderligt med hänsyn till barnets uppfostran och välfärd".

Vårdnadsrätten är ej ovillkorlig, utan kan förverkas. Detta inträffar, om den ene av föräldrarna gjort sig skyldig till grovt missbruk (t. ex. i avseende på tuktorätten) eller till grov försummelse vid vårdsnadens utövande eller om han är hemfallen åt missbruk av rusgivande medel eller för ett lastbart liv.

Rätten kan då på ansökan av andra maken eller utomstående myndighet förordna, att vårdsnaden skall tillkomma denne make ensam. Detta innebär att den vårdnadsberättigade ensam får bestämmanderätten och ansvaret för barnets vård och uppfostran.

Inträffa sådana omständigheter, som förut nämnts, ifråga om båda föräldrarna, kan rätten överflytta vårdsnaden å särskilt förordnad förmyndare.

Emellanåt kan också ett överflyttande av vårdnadsrätten till den ene av föräldrarna vara påkallat därav att den andre maken på grund av frånvaro eller sjukdom eller annan orsak för längre tid är förhindrad att delta i vårdsnaden.

Leva föräldrarna på grund av söndring åtskilda, har rätten att på enderas ansökan förordna, vem som skall hava vårdnaden om barnen eller, eventuellt, huru de skola fördelas mellan föräldrarna. Ett sådant förordnande måste alltid äga rum i samband med dom till hemskillnad eller äktenskapsskillnad. Ha föräldrarna träffat överenskommelse med varandra i detta hänseende, skall rätten taga all den hänsyn härtill, som är möjlig utan att barnens bästa uppenbarligen åsidosättes. Ha makarna ej kunnat enas, skall rätten avgöra frågan "efter vad med hänsyn främst till barnens bästa finnes skäligt".

Fader eller moder, som är skilld från vårdnaden om barnet, har rätt att få tillfälle till umgänge med det, om icke särskilda omständigheter föranleda, att detta bör nekas.

Föräldrarna hava båda *underhållsskyldighet* gentemot barnet. De hava alltså att svara för kostnaderna för barnets uppehälle och utbildning, om icke barnet har egna tillgångar. Föräldrarnas ansvar härvidlag upphör icke i något fall, förrän barnet fyllt sexton år, och fortfar efter nämnda ålder i den mån det med hänsyn till föräldrarnas villkor och barnets anlag är skäligt att det erhåller medel för ytterligare utbildning.

Föräldrarna hava att taga del i kostnaderna för barnets underhåll var efter sin förmåga. Denna regel gäller givetvis även, om blott den ena av föräldrarna har vårdnaden. I de fall, då makarna utan skilsmässodom leva åtskilda på grund av söndring, kan

den ena maken emellertid icke dömas att betala underhållsbidrag för barnen till den andre, om icke denne lagligen tillerkänts rätten att hava barnen under sin vårdnad.

Blir barnet, sedan det uppnått sådan ålder och erhållit sådan utbildning, att dess rätt till underhåll får anses ha upphört, i följd av sjukdom eller annan dylik orsak ur stånd att själv försörja sig, äro föräldrarna i mån av förmåga skyldiga att giva barnet skäligt underhåll.

Till sist må anmärkas att en sådan underhållsskyldighet — alltså i mån av förmåga — även åligger barn gentemot fader eller moder, som av sjukdom eller annan dylik orsak är ur stånd att själv försörja sig.

Gift kvinnas medborgarrätt.

Lagrådet, som nu expedierat sitt utlåtande angående lagförslaget om förvärvande och förlust av medborgarrätt, har, men därvid icke enigt, haft sina från lagförslaget avikande meningar om den gifta kvinnans medborgarrättsliga ställning. Tre av medlemmarna, justitieråden Sundberg och Stenberg samt regeringsrådet Thulin, ha så gott som undantagslöst velat tillerkänna den gifta kvinnan full självständighet i medborgarrättsligt hänseende. Således t. o. m. gående längre än vad Fredrika-Bremer-Förbundet gjort i sitt yrkande i frågan, som gick ut på att svensk kvinna, som ingick äktenskap med utländsk man, skulle få behålla sin svenska medborgarrätt så länge hon kvarbode i riket.

Justitierådet Köersner åter har ej varit med på att gå så långt som de ovan nämnda medlemmarna. För övrigt

ansåg han spørsmålet av sådan natur, att det helst borde upptagas på en internationell konferens, och framför allt, menade han, borde likformig

lagstiftning på denna punkt uppnås de skandinaviska länderna emellan.

Vi torde få anledning återkomma till denna frågas behandling.

Diplomattjänsterna böra öppnas för kvinnor.

Då det finnes anledning förmoda att frågan om kvinnors tillträde till statstjänst blir aktuell redan vid 1923 års riksdag ha Fredrika-Bremer-Förbundet, Akademiskt bildade kvinnors förening och Föreningen kvinnor i statens tjänst ingått till Kungl. Maj:t med en gemensam skrivelse.

I denna framställning framhålla de undertecknade föreningarna först sina önskemål beträffande behörighetslagens avfattning, nämligen att lagen bör innehålla allenast ett tillkännagivande att kvinna likställes med man i avseende på behörigheten att innehava statstjänst. Åt det naturliga urvalet skulle sedan överlämnas att uppdraga gränserna för kvinnas verksamhet inom statstjänsten. Att detta kan ske utan risk visar bl. a. arbetsfördelningen mellan män och kvinnor på privattjänstens vidsträckt områden. Även utan att direkt undantagas i lag skulle förvisso en del statstjänstegrupper förbliva uteslutande manliga arbetsområden. Exempelvis nämnas militärtjänsterna och befälsbefattningar vid manliga fängelser. Emellertid förklara sig undertecknarna inse betydelsen av att statsmakterna hittills främst beaktat en sådan lösning av kvinnornas behörighet till statstjänst att befogenheten inskränkes av angivna undantag.

Skrivelsen övergår därefter till att motivera det krav som i slutklämmen framföres, att en eventuell kungl. proposition bör få en sådan avfattning att den ej utestänger kvinnor från

diplomatiska och konsulära tjänster. I motiveringen anföres ett par utländska exempel på att kvinnor faktiskt redan gjort sitt inträde i diplomatiska tjänster, vidare att enligt en internationell utredning, föranstaltad av Internationella kvinnorösträttsalliansen, i åtskilliga länder, såväl inom som utom Europa, lagen icke lägger några hinder i vägen för kvinnors användande i diplomattjänst. Slutligen åberopas såsom en hithörande företeelse kvinnornas med männens jämbördiga ställning inom Nationernas förbund. I en särskild bilaga lämnas en förteckning över de kvinnor, som inom N. F. innehava förtroendeuppdrag. Till dessa uppgifter knytes i skrivelsen följande reflexion: "Den omständigheten att inom Nationernas förbund kvinnor jämsides med män deltaga i dryftande och avgörande av frågor, som beröra mellanfolkliga förhållanden, torde icke kunna undgå att verka ombildande på de internationella sedvänjor och åskådningar, vilka i vårt land tidigare åberopats som hinder för kvinnors tillträde till diplomatbanan."

I skrivelsen bemötas vidare de invändningar, som gjorts mot kvinnors tillträde till chefsbefattningar och domaretjänster. Med avseende på kvinnas behörighet till domaretjänst anförs en del landvinningar i utlandet på detta område under det senaste året. Så har innevarande år den tyska riksdagen antagit en lag, som för kvinnor öppnar hela den juridiska ämbetsbanan.

Boken om Esselde.

Man har väntat på Esseldes biografi. Därför att den i och för sig måste komma till och därför att man visste att det fanns ett rikt material av efterlämnade papper att bygga den på.

Nu har den kommit, till sin första del, och det är hennes yngre fränka, i ett visst moment även medarbetarska, Sigrid Leijonhufvud, som står som författare till den. Förordet fastslår emellertid vad de initierade visste, att ännu en av Esseldes närstående, fröken Ebba Leijonhufvud, varit nära engagerad i materialets förarbetning.

Det är en hel kulturepok, som får sin ytterligare belysning genom Sophie Adlersparres biografi. Så direkt hörde hon genom sin livsgärning och sin kraftiga personlighet med till sin tid att dess historia icke är fullständig utan hennes. Det är knappast nödigt att här framhäva att det är den svenska kvinnorörelsens uppräning och allt bredare inslag som var hennes bidrag till tidens väv.

Med sin kärlek till och förmåga att skildra svensk herrgårdsmiljö har Sigrid Leijonhufvud gjort en betagande målning av Esseldes uppväxt- och ungdomsår på Helgerum och Manhem, tider som längre fram måste syntas henne som helt avskilda från hennes övriga liv. Som från en annan tillvaro ha väl i senare år minnena stått fram för henne från dessa dagar, då familjebanden ännu inte slitits av död eller genom förskingring av systemkonkretsen, då den första ungdomens okomplikerade glädjeböj fyllde ge-

nom det glada ungdomslivet i det egna hemmet och på herrgårdarna i trakten. Snart nog grep henne dock redan här en känsla av tomhet, och det dröjde inte länge förr än hon var medveten om att i detta glada liv fanns en brist på andlig näring och att det inte öppnade utvägar för henne att bruka krafter, som hon kände röra sig inom henne, eller att verka för mål, som hägrande började visa sig.

Troligt är att Esselde under alla omständigheter hade kommit att bryta sig ut ur denna lugna och behagliga värld, vilken dock inte var nog för henne. De förändrade förhållanden, som genom faderns död i yttre avseende kastade om hela hennes liv, kommo emellertid att direkt jämna vägen för henne i detta avseende. I alla händelser blev det en nog så förunderlig väg denna högadliga fröken, troligtvis på så govt som alla håll kringgärdad av omgivningens traditionsbundna uppfattningar, kom att gå. Men hon hade egen vilja och kraft nog till att välja själv och föra igenom vad hon ville.

Det är nog samt bekant att Tidskrift för hemmet blev hennes första slag för de idéer, hon sedan ägnade sitt liv. Det sätt, på vilket hon vann sitt mål: att få den enda hon tänkte sig möjlig som medintresserad och medhjälpare, Rosalie Olivecrona, att gripas av tanken på att en publikation borde åstadkommas, som vore av uppfostrande värde för kvinnorna, visar till fullo att hon hade den målmedvetna vilja, som

i sig bär framgångens löfte. Särdeles roande är härvidlag biografiens avslöjanden av hennes vällovliga intrigspele för att nå sitt syfte.

Bland de bemärkta personer Esseldes genom tidskriften kom i beröring med var Fredrika Bremer en. Man skulle tänkt sig henne såsom en av utgivarinnorna med iver åtrådd medarbetare. Full samklang mellan dessa av samma intressen besjälade kvinnor uppkom dock ej, man har intrycket att utgivarinnorna av Tidskrift för hemmet i viss mån drogo sig för Fredrika Bremers på senare tid så anfallna namn.

Efterhand framträder hos Esselde allt mera den idérikedom, oräddhet och okuvliga energi i fråga om så väl att propagera en mening som att starta och hålla vid liv olika företag, som skulle göra henne till den banbrytande och ledande personlighet hon blev för den svenska kvinnorörelsen. Detta hinner den nu föreliggande delen av hennes biografi endast delvis gå in på. Men man ser henne redan här färdig för allt flera nya uppgifter och ta upp dem med kraft och myndighet.

Med denna del för Esseldes biograf oss fram till den i Sophie Leijonhufvuds personliga liv djupt ingripande händelse som bekantskapen med Axel Adlersparre blev. De sista kapitlen återge, med fin psykologisering, de år av slitningar, även direkta misshälligheter, som föregingo förlovningen mellan dessa två inte längre unga och båda på sitt sätt skarpt utpräglade och något kantiga naturer.

Det avsnitt av Esseldes liv, som med

denna slutpunkt nu givits, låter på ett ypperligt sätt hennes gestalt växa fram, den vardande förgrundsfiguren i den sig organiserande kvinnorörelsen skönjes redan. Med otålighet väntar man på den senare delen, där hon direkt står som sådan och där den verksamhetsrikaste delen av hennes liv kommer med.

Det yppersta källmaterial har stått biografiens författare till buds: Esseldes egna självbiografiska anteckningar, hennes brevväxling med föräldrar, syskon och vänner, bland de sistnämnda framför allt Rosalie Olivecrona, och till sist Esseldes och Axel Adlersparres före trolovningen växlade brev. Detta allt hittills otryckt.

Att detta, tillika med redan använt och publicerat material, utnyttjats till sitt fulla och rika värde är en självfallen sak, när det är Sigrid Lejonhufvuds förfarna hand som sysslats med det.

ELLEN KLEMAN.

Internationella stipendier för kvinnliga akademici.

Akademiskt Bildade Kvinnors förening — som ju numera är ansluten till International Federation of University Women — har i år gjort en insamling för det internationella arbetet. Medlemmar och utomstående ha skänkt bidrag i pengar eller in natura. Tre lårar med saker, konstverk, textilvaror, glas, böcker, planschverk etc. till ett värde av tre tusen kronor ha sänts till London för en internationell basar därstädes, som hålles huvudsakligen till förmån för ett klubbhus i London för organisationens medlemmar. I pengar åter-

stå av det insamlade ett tusen kronor och A. B. K. F. har nu beslutat låta detta utgöra ett "svenskt internationellt" stipendium, som kan sökas av alla medlemmar av I. F. U. W. före d. 15 aug. 1923 och utdelas i oktober samma år. Stipendiet skall användas för vetenskapliga undersökningar i något av ämnena fysik, kemi, zoologi, botanik, geologi eller astronomi.

Utom detta svenska stipendium finnas för I. F. U. W:s medlemmar två andra att tävla om för nästa år, nämligen ett som utdelas från England och ett från Amerika. Det förra, på 100 pund, skall sökas före 20 jan. 1923 hos A. B. K. F:s kommitté för internationellt samarbete, som vidarebefordrar ansökningarna till England, varifrån det utdelas d. 20 maj 1923 för något humanistiskt ämne, juridik eller teologi. Det senare, ett resestipendium på tusen dollars, också för nästa läsår men utan ämnesbegränsning, sökes i Stockholm före 20 dec. 1922 och resultatet tillkännagives från Amerika omkring 1 mars 1923.

Ansökningar insändas till och alla upplysningar lämnas av sekreteraren i A. B. K. F:s internationella kommitté, fil. mag. Astrid Sturzen-Becker, Roslagsgatan 25, Stockholm.

Det sjunkande prisläget har bl. a. vållat att bokförlagen i stor utsträckning sänkt priserna på arbeten som kommit ut under kristiden och då måste åsättas synnerligen höga pris på grund av de uppdrivna omkostnaderna. Särskilt anmärkningsvärd är prissänkningen på de större verk, som då utgävos. Vi fästa våra läsares uppmärksamhet på att **Fredrika Bremers** brev, som framför allt genom den år 1920 utkomna fjärde delens dryga konstnader kom att för samtliga fyra delar betinga ett pris av kr. 85:— häftad och kr. 98:— bunden, nu säljes till ett pris av kr. 30:— häftad och kr. 38:— bunden.

Kringblick.

Senatorernas galanteri och parisiskornas gatudemonstration. Franska senaten har med 22 rösters övervikt avslagit behandling av den av deputeradekammaren 1919 antagna lagen om politisk och allmän rösträtt för kvinnorna.

"Au revoir et à bientôt Messieurs les Sénateurs", skriver Mme De Witt Schlumberger, ordförande i den franska kvinnliga rösträttsföreningen, i *La Française* med anledning av händelsen och tillägger: Vi gå att preparera oss för nästa batalj.

Så värst nedslagna lära fransyskorna knappast vara över sitt nederlag. 134 röster för behandlingen betyder med säkerhet lika många för lagen, och de 156 rösterna mot torde nog ha att motse en reduktion till dess frågan kommer före igen. Argumenter sådana som att kvinnohanden är gjord att kyssas och ej att lägga valsedlar i en rösturna lära inte kunna hålla sig mycket längre ens i Frankrike, lika litet som det är troligt att senaten i längden kniper applåder med att förklara att det är som "objet de désir" som kvinnan har sin största styrka!

Den ståtliga demonstration, som *La Ligue française pour le Droit des Femmes* satte igång ett par veckor före den famösa voteringen i senaten, torde också ha visat parisarne att det nu gäller en sak som kvinnorna verkligen vilja. Med Triumfbågen som utgångspunkt och efter att ha nedlagt en jättekrans på "den okände soldatens" grav, spridde sig en liten armé av parisiskor, distribuerande 50,000 exemplar av ett propagandablاد för den kvinnliga rösträtten, utåt boulevarderna. Solen gav fest denna strålände novemberdag, boulevarderna vimlade av folk och över allt trängdes man kring dessa nya flygbladsdistributörer, ivrig att få ett blad i sin hand. På mindre än tre timmar voro förråden slut. Och "tout Paris" hade sett dessa väldisciplinerade och charmerande "ligister", draperade i breda vita tygstycken där i stora bokstäver lästes: "Fransyskorna vilja rösta, senaten vill det inte", "Till skydd av familjen böra

kvinnorna få rösta", "Till bekämpande av dyrtiden böra kvinnorna få rösta" m. m., m. m. Främst bland de plakatbärande gick "La Ligue's" ordförande, Maria Vérone.

En i hast av en vanlig borgerlig tidning, *L e J o u r n a l*, ordnad omröstning, som inte på något sätt organiserats av rösträttskvinnor och som hade en från början avgränsad rayon, fick till resultat att 224,155 kvinnor krävde rätten att rösta.

Senaten kan näppeligen mera komma och säga att kvinnorna själva inte begära sin rösträtt.

Engelskorna i parlamentet. Valens utgång i England har för kvinnornas vidkommande blivit *s t a t u s q u o*, Lady Astor och Mrs Wintringham äro nu som förut de engelska kvinnornas representanter i parlamentet.

Man är starkt besviken — och söker se saken så ljust som möjligt. Mrs Strachey, Miss Rathbone, Mrs Corbett Ashby, Miss Margaret Bondfield och många andra förtjänta och väl kända kvinnliga kandidater ha fallit igenom, men så gott som överallt visa röstsiffrorna att ett mycket stort antal röster tillfallit dem. Men, med ett undantag endast hade samtliga dessa kandidater att kämpa sig fram till nya platser för sitt parti, lyckligare placering hade partiorganisationerna ej förunnat dem. Man kan under sådana förhållanden inte förvåna sig över utgången.

Emellertid väntar man att en hel del av de nu utslutna kvinnliga kandidaterna skola komma in vid förestående fyllnadsval, så pass högt stå de med sina röstsiffror.

I. C. Wis årsberättelse. Internationella kvinnoförbundet har utsänt en gemensam redogörelse för första och andra året av den innevarande sjunde femårsperioden. Den ger, genom sin goda uppställning, som vanligt en klar översikt av organisationen och arbetet. Styrelse, stående kommittéer, de anslutna ländernas förbund och dessas verksamhet återfinnas här och kunna följas i redogörelser och rapporter. För exekutivmötet i Haag i maj detta år finnes

en ingående redogörelse, och de vid detta möte antagna resolutionerna återgivas i sin helhet.

För dem som intressera sig för denna stora internationella sammanslutnings arbetssätt och de nådda resultaten är den trevligt kartongerade och i klara typer, på engelska, franska och tyska tryckta publikationen att rekommendera såsom på en gång orienterande och upplysande.

F.-B.-F:s sjuksköterskebyrå 20 år.

Den 16 sistlidne november högtidlighöll förbundets sjuksköterskebyrå sin 20-åriga tillvaro med en enkel men stämningsfull festlighet i byråns lokal, Barnhusgatan 6. I de vackert blomsterprydda rummen samlades vid sjutiden ett ganska stort antal inbjudna — medlemmar av förbundets styrelse och sjukvårdskommitté samt ett 40-tal sjuksystrar. Sjukvårdskommitténs ordförande, fröken Sigrid Ulrich, höll ett intressant föredrag om Fredrika Bremer och övergick därefter till en kort redogörelse för sjuksköterskebyråns uppkomst och utveckling. Hon slutade med att framhålla betydelsen av att byrån till sin första föreståndarinna fått en så framstående förmåga som syster Sally Peterson, vilken stått som den ledande under 19 år. På förslag av den nuvarande föreståndarinnan, syster Alf-hild Elg, avsändes ett hyllningstelegram till syster Sally Peterson.

Därefter uttalade syster Märta Brandberg å sjuksköterskornas vägnar ett varmt tack till fröken Ulrich för hennes stora insats i sjuksköterskebyråns utveckling. Vidare överlämnades till fröken Ulrich en skål med blommor samt en penningsumma, som insamlats bland sjuksköterskorna och avsedd att användas för byrån, så som kommittén finner för gott.

Aftonen avslutades med sång och musik.

Från F.-B.-F.-kretsarna.

Ny F.B-F.-krets. Efter föredrag över F.-B.-F.:s verksamhet och syften av fru Elisabeth Quensel, Malmö, bildades i Landskrona onsdagen den 29 november en Fredrika-Bremer-Förbundskrets. Samtliga som voro närvarande vid det å flickläroverket anordnade mötet ingingo som medlemmar i den nya kretsen.

Till ledamöter i kretsstyrelsen valdes: fröken Brita Trägårdh, ordf., fruarna Clara Torpson, v. ordf., Elisabeth Munch av Rosenschöld, Ester Ryde, Ida Waldén, Ellen Törnquist, kassaförvaltare, fröken Dagmar Wessman, sekreterare. Suppleanter blevo fruarna Signe Bergvall och Ingeborg Hanström samt fröken Elisabeth Sandstedt. Till revisorer utsågos fröknarna Emma Hansson och Alma Andersson med fröken Elisabeth Nilsson som suppleant.

Linköpingskretsen öppnade en serie sociala föredrag för arbetsåret fredagen den 3 november med ett föredrag av rektorn vid F.-B.-F.:s sömnadsyrkesskola i Stockholm, fröken Maria Aspmann, över ämnet "Den kvinnliga ungdomen och de praktiska yrkena". Därpå följande fredag, den 10 nov., redogjorde lektor O. Söderqvist för skolkommisionens föreliggande reformförslag, varpå en ingående diskussion av frågan vidtog med inlägg från skilda lärarehåll.

En s. k. hemutställning har kretsen också ordnat med varor lämpliga för hemmen och kvinnorna. Därvid äro F.-B.-F.-skolorna främst utställare, sömnadsskolan i Stockholm med enklare och elegantare damkläder och Rimforsaskolan med konserver.

Lundkretsen sammanträdde tisdagen den 7 november under fru Anna Herrlins ordförandeskap. Beslut fattades att anordna avgiftsfria kurser i äktenskaps- och barnavårdslagsstiftning, med början på Lunds damklubb den 14 november och med fru Märta Björnbom-Romson som ledare. Vidare beslöts att i stället för förutvarande dyrtidstillägg upptaga en kretsavgift av 1 krona.

Härefter höll apotekare L. Gentz föredrag om "Kemien och vardagslivet".

Gävlekretsen hade måndagen den 13 november offentligt möte i Södra församlingshuset, varvid fröken Axianne Thorsen, Stockholm, redogjorde för det avgivna kommittébetänkandet över de högre statstjänsternas öppnande för kvinnorna samt frågans hittillsvarande behandling i riksdagen. En kortare diskussion följde på föredraget.

Kristianstadskretsen hade tisdagen den 21 november sammanträde under ordförandeskap av fru Elisabeth Sjövall, som redogjorde för F.-B.-F.:s årsmöte i Hälsingborg sistlidne juli. Härefter följde föredrag av fru Elsa Nordlund över ämnet "Kvinnorna och statstjänsterna" och en kortare diskussion av frågan.

Skellefteåkretsens kurs i medborgarkunskap har uppdelats i veckoföreläsningar med kyrksalen som lokal. Man beräknar 3 till 4 föreläsningar före jul samt fortsättning på nyåret. Avgifter erläggas för hel serie eller för varje särskild föreläsning. Som föreläsare har kretsen försäkrat sig om de främsta experterna på platsen i de avsedda ämnena.

Karlskronakretsen har i samband med de borgerliga kvinnornas förbund, Frisinnade kvinnor och Vita Bandet anordnat en kurs i allmän medborgarkunskap. Första föredraget, av kommandörkapten Björn Holmgren om "Vår kommunala styrelse", hölls den 30 november, och den 5 december talade rektor Birger Lövgren över ämnet "Stat, folk och rättsordning".

Ystadkretsen hade den 25 november i syfte att skaffa medel till förbundets verksamhet anordnat en soaré på Hotell Continental. Tombola, med 1,000 lotter à 50 öre — vilka alla slutsålades —, deklamation, sång, tablåer, trollkonster, en för tillfället författad dikt av fru Vera Flygare och framsgd av henne själv, m. m. utgjorde det lockande programmet. Aftonens behållning blev också netto cirka 1,000 kronor.

Den 4 december diskuterade kretsen skolkommisionens förslag efter inledningsanförande av rektor P. Persson.

Hälsingborgskretsen hade 26 november ett talrikt besökt offentligt möte i magistratens sessionssal, under ordförande-

skap av fröken Signe Wennberg, varvid professor E. Sommarin föreläste om "Skattepolitik".

Notiser från bokvärlden.

Mårbacka av *Selma Lagerlöf*.
Albert Bonniers förlag.

Ännu en gång har Selma Lagerlöfs trollspö rört vid Mårbacka gård, och den lever fram i hennes berättelser med sina barndomsminnen, sina sägner och sina gamla människor.

Så i vinterdygnen språksam vid vår sida
barndomsdikten satt vid bjölkvedsflamman
sken

sjöng Viktor Rydberg om de minnen han hade av sin barndoms fantasifester, när sagor och sägner förtaldes för honom. Selma Lagerlöf hade själv barndomsdikten i sig. Barnet levde dikt, och nu diktar hon barndomstidens liv, så som ingen annan kan det.

Aldrig trollar hennes magiska spö så underbart som när det svingas över Mårbacka.

E. K-N.

En romantikers hustru.
Roman av *Anna Lenah Elgström*.
Åhlén & Åkerlunds förlag.

Det är enkelt nog att komma till rätta med tillvaron när man håller sig utanför de fruktansvärda realiteterna. Diktaren, som inte känner ett kategoriskt inre tvång att gå ned i smärtornas djup, har också en betydligt lättare del än den hans frände, som av sitt väsens läggning tvingas att skåda in i verklighetens fasor.

Det är nog så lätt för den lugne, utanförstående att bestämma vibrationshöjden för känslornas svängning och att väga av och mäta upp hur pass mycket det är lämpligt att låta sig gripas.

En passionerad, lidandeskänslig själ tillåter emellertid inte upplinjering och är det en skapande diktares har den framför allt rätt att kräva bedömning ut ifrån sin egenart.

Anna Lenah Elgström är en av dessa som genom sin naturs glöd predisponerats till stark och intensiv diktning. Nu vänder man sig mot hennes patos, som man menar allt för starkt, och mot formen, som pressats nästan till bristning.

Detta må i visst hänseende göras, konstnärligt och estetiskt taget finnes skäl för omdömet. Men hur bristfälligt närstynt har man inte sett på storheten i själva fele: diktarinns egna gåva att i en stor vidgad blick ta in nuet sådant det djupast inne är. Och djupast inne är det ödesmättat, lidandesfyllt så som ingen världsepök varit det. Nu ger hon det i sitt eget lidelseflammande patos tillbaka i sin diktning med de starka färger, som annars förbehålles det historiskt avlägsnade i dess starkaste momenter — och då accepteras därför att det hunnit bli "historia".

Den verkliga diktarens nådagåva, synen i genomb vardagens avdämpande slöjor, har i det speciella fall som är Anna Lenah Elgströms blivit på en gång hennes styrka och svaghet. I förening med henne lidelsefulla temperament ger den under de existerande förhållandena åt hennes diktning ett brinnande märke av den helvetes-tid, i vilken denna kommer till, och genom hennes eget väsens våldsamma spänning härunder belastas det uttrycksmedel hon har till sitt förfogan-

de, språket, ofta utöver det lofvärdas gräns.

Men detta är detta, och Anna Lenah Elgström kan göra anspråk på att erkännas som den djupt anlagda och inåtskådande diktare hon är.

”En romantikers hustru” torde kunna räkna på ett speciellt intresse på grund av sitt självbiografiskt betonade uppgörelsemoment.

E. K.-N.

Den namnlösa av *Elin Wägner*. Albert Bonniers förlag.

Det händer någon enstaka gång att det ligger en bok på ens bord, vilken visar sig vara något vida mer än man någonsin väntat sig. Elin Wägner har skrivit många och roliga böcker, flott gjorda, till synes med löpande penna, och det har blivit succésböcker av dem. Hennes journalistiska flair i fråga om det aktuella som gångbar vara har därvid varit på en gång hennes styrka och svaghet. Den har givit hennes böcker ett speciellt pikanteri, men också ett ofta bra nog poängterat tycke av dagskåseri.

Bland allt detta kom Åsa-Hanna, på en gång bredare och djupare lagd än någon av de tidigare, och även av de hitintills senare, böckerna, med berättigade anspråk på att vägas upp mot lödigare vikter än de.

Men den blev inte den stora överraskningen. Den har kommit nu.

Mästerverk är ett stort ord att ta i munnen, och dock vågar jag använda det på Elin Wagners nya bok. Men aldrig kommer man ifrån överraskningen när ett sådant blir till!

Så sammantaget helt som hon här gripit om några mänskors liv och räcker fram det i den jämt löpande berättelsen kan endast den benådade göra det. Det ser ut som och är vardag, och den lågmålt rösten som förtäljer är alltigenom lika stilla, och ändå händer det otroligaste i hop med det vardagliga, just så helt enkelt som livet vet att arrangera sitt förlopp. Under

och bakom står bräddfyllt av mystik, av livets ogenomträngliga hemlighetsfullhet. Lidande, skam och synd, fattiga människor som ta fel av varandra, förstående ömhet över allt förstånd, allt finns där under vardagens yta, intill döden som sätter upp sitt döds-skalleansikte ibland de levande.

Ett mästergrepp är berätterskan, Rakel, som kommer utifrån och med den, om vad som i verkligheten är, okunnigas ögon ser och iakttar det som händer inom den trångt dragna kretsen kring Ljungheda prästgård.

Är hon inte för övrigt släkt med Beata Hvardagslag och Mamsell Rönnqvist?

E. K.-N.

Fara o och guden och andra noveller av *Anna Maria Roos*. Albert Bonniers förlag.

Denna nya novellsamling av Anna Maria Roos' förfaret utformande hand och levande av hennes eget väsens ädla och djupa liv är till ämnet ej så sammanhållen som hennes föregående, Österländska noveller. Där slöt en bestämt avskiljande cirkel de olika motiven samman. Helhetsintrycket blev också sällsynt starkt. De nya novellerna ompänna vitt skilda tider och rum, från faraonväldets bakom förrunna årtusendens förlåt dolda föreställningsvärld och genom mellanliggande tidsåldrar till dagens upplevelser på ett modernt turisthotell. Redan på grund härav uppstår ej en helhetsverkan, och när därtill kommer förf:s nästan mystiska hemmastaddhet i en det förflutnas fjärran värld är det endast naturligt att denna samling genom de moderna novellerna verkar något ojämn. Men de skönheter den bjuder på räcka fullt till för att man ej gärna också tar med de mindre betydande sakerna. Konstnärligt hel och stor tecknar sig bilden av faraonen i hans kamp mot prästerna och deras djurhuvudskränta gudar.

Stort och ädelt skurna stå gestalterna av Lykofrons och Maxim Grek mot bakgrunden av var sin tid, den ene den ädelborne ynglingen av det gamla Hellas, den andre klosterbrodern från samma land i en senare tid och som blev de moskovitiska tsarernas livstidsfånge för sitt rättfärdighetsideals skull. Ömt gripande är "Den lille vävkryparens" saga, och Rembrandt stiger hög och mäktig fram ur sitt ljusdunkel.

Det är mäster-teckningar som här givits.

E. K-N.

Bland nutida jesuiter och hugenotter. Strövtåg i länder och böcker. Av *Lydia Wahlström*. P. A. Norstedt & Söners förlag.

Denna bok är mycket underhållande, full av friska och pigga iakttagelser, kryddade — stundom kanske väl starkt kryddade — av den rikedom på idéassociationer, som förf:s mångsidiga vetande och bekantskapsfär ställa henne till buds. Mest medryckande verkar studien över Hugh Benson. Den skildrar con amore en människa och författare — utan försiktiga reservationer därför att mannen blev katolik. (Så har han också varit förebild till en av personerna i författarinns konstnärligt mest utgestaltade bok!) Däremot synes mig de övriga "strövtågen" i den katolska världen, såsom verklighetsskildringar betraktade, ha blivit väl mycket påmålade och tillrättalagda efter ett på förhand givet apologetiskt schema. — En allvarigare stridbarhet möter oss i författarinns slutuppsats, "Kvinnliga präster", där hon åter står som kämpe i en sak, som sedan många år tillbaka varit föremål för hennes särskilda intresse.

EMILIA FOGELKLOU.

Goethes barndom 1749—1765. Efter källorna berättad av *Beatrice Zade*. Hugo Gebers förlag.

Beatrice Zade har mer och mer arbetat sig in i Goethetiden, och de rika litteraturförteckningar som hon bifogar sina arbeten ge också faktiska belägg härför.

"Goethes barndom" är intet fabuleringsarbete utan, som förf. själv anger i företalet, avsedd som orientering för läsning av "Dichtung und Wahrheit". Den ger kända fakta om den unge Goethes liv, barndomsmiljön, hemmet och hemstaden Frankfurt, skissering av föräldrarna och övriga personer som vid denna tid på det ena eller andra sättet kommo gossen nära.

En sammanfattning som denna blir säkert av värde för många svenska läsare, den lediga och behagliga stilen gör den lättläst, och intresset av ämnet behöver inte betonas.

E. K-N.

Herrgårdsfolk. En sörmäländsk rimkrönika av *Eva Fröberg*. Wahlström & Widstrands förlag.

Den trevliga kartonerade kvartsvolymen med författarinns egna gamla Sörmlandsgods på omslaget och de stilfulla herrgårdsvignetterna inuti är en särdeles lyckad inramning av rimkrönikan om Södermanlands herrgårdar och nuvarande och framfarna ägare. Säkert kommer den också att med tacksamhet och glädje införlivas med boksamlingarna på de ståtliga godsen, och minnena, som av förf. fångats i rimmets lek, äro sannolikt kära förtrogna för dem som där bygga och bo.

Oss andra, utomstående, tillför den en våg av den kärlek som Sörmlands fagra bygd inspirerar sina egna.

E. K-N.

STILFULLA NYHETER I

KRISTALLER

av högsta kvalitéer alltid   lager
till reducerade låga priser.

LÄMPLIGA PRESENTER F R JULEN.

 vertygen Eder och g r ett besök!

NORDISKA KRISTALLMAGASINET.

71 Drottninggatan.

Kungsgatan 7.

Kataloger
sändas
gratis och
franko.

JULNYHETER!

UNGDOMSBUCKER
PRESENTBUCKER

En bok är
den bästa
gåvan vid
alla tillfällen

*Man känner sig glad efter ett
möte med Pastor Modersohn
säger kyrkoherde J. N. Werner om*

VAD GUDS BARN ÄRO
av pastor E. Modersohn.

H ft. 2: — kr.

*Redan bokens titel b r tilltala
varje  rlig kristen.*

SEGRANDE LIV
av pastor E. Modersohn.

2:dra uppl. H ft. 1: 25.

*H de Augustinus rätt i sin
predinationsl ra?*

UTKORELSEN
av prof. O. Hallesby.

H ft. 60  re.

Skriven som svar på många bekymrades brev.

*Ett sådant arbete som detta är
rent av  v rderligt säger Teol.
Dr. Gunnar Ekström i Svensk
Kyrkotidning om*

BIBLISK ORDBOK

av Teol. Dr. Oscar Bensow.

I, II, III i ett klotband 25: — kr.

- I. Biblisk ordbok f r G. T. och N. T. enligt äldre översättningen.
- II. Realencyklopedi över hela Bibeln.
- III. Biblisk ordbok över Nya Testamentet enligt 1917 års översättning.

Det enda arbete i b khandeln med så rikt inneh ll.

Den enda verkligen prisbilliga bibelkonkordanser.

*En  v rderlig hjälp åt alla som icke äro hemma
i både 1917-års och äldre bibel vers ttningar.*

GOD RABATT!

Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens Bokförlag,

3 STOCKHOLM 3

Dr. ELIN BECKMAN Hetluftinstitut

Hetluft, Diathermi, Konstgjord h gl ndssol, Massage.

Rheumatism, gikt, **nervm rtor**, ledutgjutningar och -stelheter, frostsador och börjande  lderdomsbrand, allm. kraftnedsättning etc.

Riks 105 52.

B rnh sgatan 12. Vardagar halv 3—4.

Allm. Br. 45 52.

Under sommaren i Södertälje: Vard. 3—4. Tel. 12 50.

A.-B. John V. Löfgren & C:o

Kungl. Hovleverantör

Riks 429 **Freds gatan 3 Stockholm** A. t. N. 5048

Sverges äldsta, största och
bäst renommerade *specialaffär* i

**Siden- och Ylle-
kl nningstyger**

Prover till landsorten sändas *gratis*
och *franko*

INNEHÅLL. ✓

Hertha 1923.

Orientering i giftermålsbalken. II.

Diplomattjänsterna böra öppnas för kvinnor.

Boken om Esselde. Av Ellen Kleman.

Kringblick.

Gift kvinnas medborgarrätt.

Internationella stipendier för kvinnliga akademici.

Fredrika-Bremer-Förbundets sjuksköterskebyrå 20 år.

Från F.-B.-F.-kretsarna.

Notiser från bokvärlden.

EN TREVLIG AVDELNING

HAR ÖPPNATS Å

FÖR PÅBÖRJADE OCH RITADE

HANDARBETEN

SILKE I ALLA FÄRGER FÖR VIRKNING OCH STICKNING AV JUMPERS.

BRODÉRSILKE, BRODÉRGARN, LINNE OCH BOMULL.

ULLGARN ALLA SORTER FÖR
STICKNING OCH VIRKNING

Firma

Selma Häggglund

Parfym-Magasin

38 Hamngatan 38 - STOCKHOLM

Allm, Tel. N. 8407 Riks Tel. 2357

MATSILVER

Äkta silver och

prima nysilver

Fabrikspriser

BEFWES Juvelerareaffär

Kungsgatan 51